צג: מי שהיה פרק תשיעי פסחים

עולא לטעמיה. תימה מנא ליה לעולא דלא הוי שעת שחיטה מתחילת שקיעה דדם נפסל בשקיעת החמה דריש [ז]ליה מכיוס הקרינו את זבחו והא קיימא לן כפ' שני דמגילה (דף כ:) דעד לאת הכוכבים יממא הוא: **רב** יהודה אמר בכל שאינו יכול ליכנס בשעת אכילה. תימה דלרב יהודה מן המודיעים לא יכול ליכנס בחלי היום וכל הלילה ולעולא בשעת שחיטה דיחזי אגן ויש לומר דלתקתמוס דרכים כדאמרינן גר"ה (דף כג:) ועוד דלגירסת דר"ע קיימי' דלית ליה[ח] תחומין דאורייתא ולרב יהודה יכול ליכנס מן המודיעים עד סמוך לתחום בתחלת הלילה וליכא ביניייהו השתא כולי האי וכן משמע בירושלמי: **וקאמרת** שוחטין וזורקין על טמא שרץ. לגלומיה פירכי' הוא דקאמר הכי ואפי' סבר אין שוחטין הוה מלי למיפרך מעכול יום דלכולי עלמא שוחטין חורקין עליו אע"פ שאינו יכול ליכנס בשעת שחיטה: **דרך** רחוקה לטהור כו'. דתלייה בעשיה דכתיב ובדרך לא היה ומדל לעשות כו' ואע"ג דבהוא קרא גופיה כתיב טומאה והאש אשר הוא טהור טהורין בתר אכילה מדמייב טמא שרץ דכתיב טמא נפש ולא כתיב טמא שרץ:

לרב

קסבר מגדף. דכתיב ביה כרת היינו מברך את השם וכיון דיש כרת במברך את השם יליף האי מיניה נשיאות חטא נשיאות חטא לגזירה שוה: **ורבי נתן.** מוקי ליה להאי כי בלשון דהא וקאי אדלעיל מיניה למיתה טעמא למילתיה ונכרת בראשון משום דהא קרבן ה' לא הקריב במועדו בראשון:

לאו היינו מברך את השם. אלא מזמר ומשורר לע"ז דאיכא דסכילה ליה הכי בכריתות (דף ז:) ואית לן כרת במברך אי לאו מהכא גמירי לה: **ורבי חנניא.** נמי דריש האי כי לשון אי כר' אלא קסבר לאו מילתא אמריתי היא אלא כרת דקתא דלה ביה ונכרת במזיד דראשון אם קרבן ה' לא יקריב בשני: **כדאמרן.** לגמורי כרת למברך: **דברי הכל חייב.** חד כרת: **לר' ור' נתן חייב.** דלא סכירא להו דשני מקנתא דראשון: **שגג בראשון והזיד בשני לר' חייב.** דאית ליה כרת בשני בלחודי נפשיה: **לר' נתן ור' חנניא פטור.** דהא לא כתיב כרת אלא בראשון והכי שגג בו: **מתני' מודיעים.** שם העיר: **נקוד על ה'.** שבדמוקה וכל מקוד למעט הדבר בא דמשמע סמיוה להא תיבה מהכא: **גמ' ממשה עשר מילין.** מדקרי ליה תנא דידן דרך רחוקה לגבי פסח וסבירא ליה לעולא דרך רחוקה כל שאינו יכול ליכנס בשעת שחיטה כל שעת שחיטה מהלך ואינו מגיע ושעת שחיטה מחצות היום ואילך דבין הערבים כתיב ביה[ט] כתמיד[ט] ותמיד אע"פ שנשחט בשש ומחצה זמנו [י]מן התורה מתחלת שבע ואילך שמתחלת החמה להתעקש כלפי מערב קלת ומשחרי כותלי דהכי אמרינן ביומא בפ' שלישי (דף כח:) גלותיה דאבראהם מכי משחרי כותלי והיינו מחצות היום ולהלן ופרכינן עלה מהא דתנן תמיד נשחט בשש ומחצה ומשני שאני כותלי בית המקדש דלא מכווני לחכים מתחתיהן ולא משחרי בעיקום פורתא עד תלי שבע ומיהו זמן שחיטה מתחלת שבע ואילך ונמשך עד שתשקע החמה ומשתקע החמה לא דדם נפסל בשקיעת החמה באיהו מקומן (זבחים דף טו.) ומחצות ועד שקיעת החמה מהלך חמשה עשר מילין כי הא דר' יוחנן: **סבר לה.** עולא: **כמה מהלך אדם.** ביומי וביום ביומי דתקופת ניסן ותשרי שהימים והלילה שוין:

עשרה פרסאות. ארבעים מילין: **מעלות השחר עד הנץ החמה חמשה מיל.** כך שהיית החמה בלאת בטויו של רקיע וכנגדה שוהה בשקיעתה ליכנס דהיינו משקיעתה ועד לאת הכוכבים: **אמר תנאי.** מהנהר ועד שקיעתה: **לאורתא.** לשקיעת החמה דשוב אין זמן שחיטה דדם קדשים נפסל בשקיעת החמה כדאמרינן באיזהו מקומן בשחיטת קדשים [טו.]: **בשעת אכילה.** כל שעת אכילה שרחוק מחצות היום כל כך שאינו יכול ליכנס כל הלילה. אמילת הפסח כל הלילה ורבנן עבוד [יא]הרחקה ואמור עד חצות לר"ע ולר"מ דאורייתא עד חצות בפרק כמה (דף קכ:) ובברכות בפ"ק (דף ט.): **ולרב יהודה קשיא.** דאמר כל שאינו יכול ליכנס בשעת אכילה הוא דפטור הא איחזי למיכל לאורתא מיב: **והא עמא שרץ בו.** ופלוגתייהו בפ' האשה (לעיל דף ל:): **לדידי לא קשיא.** דאף על גב דדרך רחוקה פטורא לאו דחזי לאורתא ומיתיבנא ליה גבי טמא שרץ היינו טעמא דדרך רחוקה אלא רחמנא פטורא דטהור והיינו דרך רחוקה שאין יכול ליכנס בשעת שחיטה דגבי עשייה כתיב ואף על גב דיכול ליכנס בשעת אכילה רחמנא פטריה אבל לטמא לא אלא רחמנא פטורא דידיה בדרך רחוקה אלא בטומאה וטעמא דטומאה משום אכילה היא ולאו משום עשיה דהא יכול לאכלא קרבנותיו ועוד מדכתב טמא נפש ולא כתב בעל קרי או טמא שרץ שמעינן מייה לא פטריה אלא בטומאה אריכתא דלא חזי לאורתא:

ולרב

ולחוץ אמר ליה רבי יוסי לפיכך נקוד על ה' לומר לא מפני שרחוק ודאי אלא מאיסקופת העזרה ולחוץ: **גמ' אמר עולא** [ה]מן המודיעים לירושלים חמשה עשר מילין הויא סבר לה כי הא דאמר [ו]רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כמה מהלך אדם ביום עשרה פרסאות מעלות השחר ועד הנץ החמה חמשת מילין משקיעת החמה ועד צאת הכוכבים חמשת מילין פשו לה תלתין חמיסר מצפרא לפלגא דיומא וחמיסר מפלגא דיומא לאורתא עולא לטעמיה דאמר עולא אי זה הוא דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת שחיטה אמר מר מעלות השחר עד הנץ החמה חמשת מילין מנא לן דכתיב [ז]וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים וגו' וכתיב [ח]השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה ואמר רבי חנינא לדידי חזי לי ההוא אתרא והויא חמשה מילין גופא אמר עולא איזה הוא דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת שחיטה ורב יהודה אמר כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה אמר ליה רבה לעולא לדידך קשיא ולרב יהודה קשיא [ט]לדידך קשיא דאמרת כל שאין יכול ליכנס בשעת שחיטה והא טמא שרץ דאין יכול ליכנס בשעת שחיטה וקאמרת שוחטין וזורקין על טמא שרץ ולרב יהודה קשיא דאמר כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה והא טמא שרץ דיכול ליכנס בשעת אכילה וקאמר [י]אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אמר ליה לא לדידי קשיא ולא לרב יהודה קשיא לדידי ל"ק [כ]דרך רחוקה לטהור [כא]ואין דרך רחוקה לטמא

לרב

עין משפט נר מצוה

ד א ב ג מי' פ"ה מהל' ק"פ הלכה כ:
ה ד ה מי' שם הל' מ:

רבינו חננאל

ד מר חטאו ישא מחטאו יי"א מן המברך את השם ד מרי ר' יהודה. ר' נתן פ ר' ור' וחדל וגו'. הלכך ד יר בזה ובזה דברי הכל ה יב. שגג בזה ובזה דברי ה ל פטור. הזיד בראשון ו גג בשני, לרבי ולרבי נ ן דמחייבי בראשון. כרת ה יב כרת. לר' חנניה בן ע ביא דסבר שני תקנתא ד אשון הוא, כיון דשגג ב אני פטור הוא. שגג ב אשון והזיד בשני לר' ה יב, לר' נתן דסבר שני ת אלומין דראשון הוא וכל ה יקוק לראשון זקוק לשני. כ ין ששגג בראשון פטור. וכל שכן לר' חנניה בן ע ביא דסבר שני תקנתא דראשון הוא.

מתני' איזו היא דרך רחוקה מן המודעים ולחוץ ובמדתה לכל רוח כו'. פי' שהיה שם כחצי היום. אבר עולא מן המודעים לירושלים חמשה עשר מיל. סבר לה כר' יוחנן, דאמר עשר פרסאות מהלך אדם ביומי ביום, חמשה מילין מעלות השחר ועד הנץ החמה, וחמשה מילין משקיעת החמה ועד צאת הכוכבים. פשו שלשים מיל, חמשה עשר מצפרא לגליה דיומא, וחמשה עשר מפלגיה דיומא עד לאתא, וקימא לן כל מצות התמיד מכי יתנו צ לי ערב והפסח אחריו, הי תא אימת קא מחייב הא בגרא למעבד פסח בי צות, כיון דאיכבי סגויי לא מתעייל ליה עד דאיכא ש שא פטור, כי אחר בי ות השמש אינו שוחט כר ל. עולא לטעמיה דאמר אי ו היא דרך רחוקה כל שאינו יכול ליכנס בשעת ש יטה. [נ]וגופא אמר עולא אי ו היא דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת ש יטה. ורב יהודה אמר כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה]. ואקשינן עליה והא טמא שרץ דטביל דכיון דערבא שמשא יכול ליכנס ולאכול, ואת אמרת לעילא אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. ושנינן שאני טמא שרץ דרחמנא רחייה מפני שהוא כטמא נפש שהל שביעי שלו להיות בע"ב הפסח, וכתיב ולא יכו ו לעשות הפסח ביום הה א, ביום ההוא לא יכלו הא למחר יכולין, ואפ' הכ אמר רחמנא לידחו. וא שינן חוב לעולא איני דכ מי שאינו יכול ליכנס בע נת שחיטה אין שוחטין על ', והא טמא שרץ שא ינו יכול ליכנס בעזרה בע נת שחיטה, ואמרת אה ' שוחטין וזורקין על טמ א שרץ. ושנינן רחמנא תל ' לטהור בדרך רחוקה

מסורת הש"ס

א) [כריתות ז:]. ב) [ר"ה כ. תענית ט. נזיר 3. שבועות מט:]. ג) [לקמן לד.]. ד) [לעיל סט. וש"נ]. ה) [לקמן לד:]. ו) [שמות יב]. ז) [במדבר מח]. ח) [עיין רש"ל]. ט) [זבחים נ.]. י) [שוטה מ:].

תורה אור השלם

1. ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: ויקרא כד טו
2. והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרתה הנפש ההוא מעמיה בי קרבן יי לא הקריב במעדו חטאו ישא האיש ההוא: במדבר ט יג
3. דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם או לדרתיכם ועשה פסח ליי: במדבר ט י
4. וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת שתי בנתיך הנמצאת פן תספה בעון העיר: בראשית יט טו
5. השמש יצא על הארץ ולוט בא צערה: בראשית יט כג

גליון הש"ס

גמ' לדידך קשיא. כעין זה עיינינן דף מט ע"ב. יומא דף מו ע"ב. כ"כ דף קמד ע"ב: שם ואין דרך רחוקה לטמא. עי' לעיל פ ע"ב תוס' ד"ה משלמין: רש"י ד"ה הפסח עשר כו' מחית מתחלת שבעה. עיין לעיל נח ע"ב רש"י ד"ה אלא:

מוסף רש"י

דהאי כי לשון דהא הוא. שנוהן טעם לדבר (ר"ה ג.) כלומר ליתן טעם לישב דבר שנתעלה דומני (גיטין צ:). אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. אין שוחטין וזורקין את הפסח על ידי טמא שרץ, ונמצא נפסח שני, ואף על גב דיכול לטבול ולאכול לערב, דאיכא מ"ד דס"ל הכי (זבחים כב: ועי' לעיל שם. באורוכה).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com